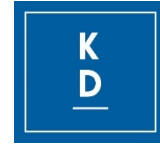

Motion till kommunfullmäktige

Åtgärder för att klara äldreomsorgens kompetensförsörjning

Äldreomsorgens kompetensförsörjning är utan tvekan kommunens största utmaning kommande år. Alltför få elever går gymnasieskolans vård- och omsorgsprogram samtidigt som antalet äldre snabbt blir många fler fram till omkring år 2035.

Det finns idag inte en planering som innebär att kompetensutmaningen klaras. Därför måste ett flertal beslut fattas och åtgärder vidtas för att säkerställa att vi klarar vården- och omsorgen av våra äldre. Och det brådskar.

En del åtgärder kan på kort tid ge goda effekter medan andra åtgärder ger resultat på längre sikt.

Vi föreslår i denna motion elva åtgärder. För att enklare kunna rekrytera och behålla kompetens men också för att öka attraktiviteten för ett arbete inom Jönköpings kommuns äldreomsorg.

För att långsiktigt kompetensförsörja äldreomsorgen måste antalet unga som väljer gymnasieskolans vård- och omsorgsprogram bli fler. Som ett led i att intressera fler för detta gymnasieval bör arbetet med Ung Omsorg kraftigt skalas upp. Detta med respekt för äldreomsorgens kapacitet att handleda. Det finns idag drygt 50 ungdomar inom Ung Omsorg. Antalet bör tredubblas. Fokus bör särskilt riktas mot personer som ännu inte gjort sitt gymnasieval. Därtill bör äldrenämnden få i uppdrag att i samverkan med kommunstyrelsen genomföra omfattande marknadsföringsinsatser kring arbete inom äldreomsorgen riktade till kommunens elever i årskurs åtta och nio.

I syfte att öka attraktiviteten för att flytta till Jönköping med ambitionen att arbeta inom äldreomsorgen vill vi införa en anställningsgaranti samt införskaffa personalbostäder.

Vi föreslår att den som genomgått gymnasieskolans vård- och omsorgsprogram med godkänt resultat ska vara garanterad en jobb inom äldreomsorgen i Jönköpings kommun efter godkänt lämplighetstest. Från det att man anmäler att man önskar ett arbete inom äldreomsorgen (och inkommit med erforderliga handlingar såsom betyg med mera) så ska man inom fyra veckor erbjudas att genomgå ett lämplighetstest. Blir man godkänd i testet ska man inom fyra veckor från lämplighetstestet erhålla en anställning i kommunen.

Det råder alltså en brist på bostäder i Jönköping. Det är därmed ett hinder för personer att flytta till kommunen för ett arbete inom äldreomsorgen. Vi vill därför att Tekniska kontoret anskaffar lägenheter som kan underlätta för de som kan tänka sig att flytta hit för arbete inom äldreomsorgen. Vår tanke är att nya medarbetare ska kunna hyra lägenheterna i upp till ett år. För att komma ifråga krävs att man flyttar från annan kommun och kan visa att flytten sker för att påbörja ett arbete inom kommunens äldreomsorg. Hyran ska inte vara subventionerad och som tidigare nämnts så ska hyrestiden vara begränsad.

Åtgärden skulle underlätta för personer att flytta till kommunen. De flesta i målgruppen har sannolikt inte stått i bostadskö vare sig hos allmännyttan eller privata hyresvärdar i Jönköpings kommun och en del har säkerligen svårt att uppbringa den kontantinsats som krävs för att köpa en bostadsrätt eller ett småhus.

Vi har under flera år pekat på hur vårdnära servicetjänster är avgörande för att klara vården och omsorgen om våra äldre. Att nya yrkesgrupper avlastar äldreomsorgens medarbetare med uppgifter såsom tvätt och städning med mera. De åtgärder som vidtagits inom ramen för projektet "Rätt använd kompetens" är ytterst begränsade.

Vi vill ge tekniska nämnden i uppdrag att etablera ett kommunalt tvätteri. Formerna för detta har redan utretts och förslag finns på hur det kan skapas. Förutom att avlasta äldreomsorgens personal uppgiften

skulle tvätteriet också kunna vara en väg in på arbetsmarknaden för personer som står långt ifrån densamma.

Äldrenämnden bör därutöver få i uppdrag att arbeta med hur andra vårdnära servicetjänster kan inrättas. Detta i samverkan med bland annat tekniska nämnden. Att köpa städtjänster från tekniska kontoret bör vara en mycket lågt hängande frukt.

Digitaliseringen ger goda möjligheter att effektivisera kommunala verksamheter och samtidigt också kvalitén och tillgängligheten av kommunala tjänster för den enskilde. Vi kan dessvärre konstatera att kommunens äldreomsorg i mycket begränsad omfattning nyttjat digitaliseringens möjligheter. Detta bör omgående förändras.

Äldrenämnden bör ges i uppdrag att ta fram en digitaliseringsstrategi. Bland annat bör strategin sätta upp tydliga mål för hur såväl dag- som natttillsyn ska kunna ske digitalt. Digital tillsyn istället för personell ska dock vara frivilligt för den enskilde. Införandet ska utgå från de äldres önskemål. Vidare bör användandet av läkemedelsrobotar och olika typer av läkemedelspåminnare snabbt kunna skalas upp rejält.

Idag finns det omkring 100 hemtjänsttagare som har minst 130 timmars hemtjänst per månad. Om en hemtjänsttagare har ett så omfattande vård- och omsorgsbehov är det rimligt att anta att denne är ytterst begränsad i sin vardag och troligen sängliggande många timmar per dygn. Det är rimligt att anta att flera av dessa personer skulle få en högre livskvalité om de erbjöds en plats på ett särskilt boende för äldre. Därtill så vore det i bemanningshänseende enklare om personer som hade omfattande omsorgsbehov erbjöds plats på ett äldreboende. Detta är ytterligare ett skäl till att antalet äldreboendeplatser behöver byggas ut över redan fattade beslut.

Det räcker inte med att lyckas rekrytera fler medarbetare till äldreomsorgen för att klara dess uppdrag. Vi måste också säkerställa att de som redan jobbar inom äldreomsorgen vill vara kvar. Därför föreslår vi kristdemokrater ett antal åtgärder för att öka attraktiviteten för arbete inom Jönköpings kommuns äldreomsorg.

I början av 2010-talet gjorde Jönköpings kommun en särskild lönesatsning på kommunens lärare. Vi anser att något liknande behöver göras för att i någon mån öka lönerna för äldreomsorgens personal utöver det som kommer av avtalsrörelsen. En satsning bör finnas med i arbetet med VIP 2028-2030.

Kommunen har under flera år arbetat med något som kallas "heltidsresan", som innebär att heltidsarbete är det som ska ses som norm inom äldreomsorgen. Siffror från socialförvaltningen visar att antalet undersköterskor inom äldreomsorgen har minskat under den period som heltidsresan har företagits. Det är svårt att bortse från att den kan finnas en koppling dem emellan och äldrenämnden bör ges i uppdrag att göra en analys av eventuella samband.

EU:s arbetstidsdirektiv har inneburit en stor förändring för många medarbetare inom äldreomsorgen. Plötsligt har förutsättningarna för arbetslivet och vardagen förändrats. Kommunen har i flera fall ansökt om avsteg från direktivet. Det har främst gällt arbete inom funktionshinderomsorgen och räddningstjänsten. Vi vill att kommunen möjligheten att få undantag även inom äldreomsorgen i syfte att kunna skapa scheman som bättre möter medarbetarnas behov och önskemål.

Trots att Jönköpings kommun anger att man vill arbeta med tillitsbaserad styrning är det förvånansvärt lite av schemalaggningsen som sker långt ut i verksamheten. Att känna att man har inflytande över sin arbetssituation är en friskfaktor. Motsatt är maktlöshet någon som bidrar till försämrad hälsa. Vi vill därför att äldrenämnden får i uppdrag att utreda hur mer makt över schemalaggningsen kan flyttas närmare medarbetarna.

Runt om bland Sveriges kommuner prövas nu olika åtgärder för att få medarbetare inom äldreomsorgen att jobba kvar efter pensionen på heltid eller deltid. Vilka incitament som kan vara verksamma bör utredas vidare.

Äldrefrågorna och äldreomsorgen är för oss kristdemokrater en hjärtefråga. Vi vill att det ska vara tryggt att åldras i Jönköping. För detta

krävs politiska prioriteringar och fler medarbetare. Vi vill med denna motion peka på ett flertal åtgärder som kan vidtas för att klara kompetensförsörjningen när antalet äldre snabbt blir många fler.

Vi föreslår därför kommunfullmäktige besluta:

Att ge äldrenämnden i uppdrag att inom befintlig ram öka antalet personer som via Ung Omsorg jobbar inom äldreomsorgen till 150 personer.

Att ge äldrenämnden i uppdrag att införa en anställningsgaranti i enlighet med vad som framkommer i denna motion.

Att ge tekniska nämnden i uppdrag att anskaffa personalbostäder för nyanställda personer i äldreomsorgen i enlighet med det som framkommer av denna motion.

Att ge tekniska nämnden i uppdrag att inrätta ett kommunalt tvätteri i enlighet med det förslag till detsamma som redan tagits fram.

Att ge äldrenämnden i uppdrag att snarast ta fram en strategi för hur äldreomsorgen kan digitaliseras med respekt för den enskilde äldres val och önskemål.

Att ge äldrenämnden i uppdrag att i samverkan med tekniska nämnden kan ta fram förslag på hur 100 äldreboendeplatser (SÄBO) kan tillskapas under perioden 2026-2027, utöver den utbyggnad av äldreomsorgens kapacitet som redan är beslutad.

Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram ett förslag på hur en särskild lönesatsning på äldreomsorgens medarbetare kan arbetas in i VIP 2028-2030.

Att ge äldrenämnden i uppdrag att utreda hur "heltidsresan" påverkat möjligheten att rekrytera och behålla undersköterskor inom äldreomsorgen.

Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att ansöka om utökade undantag från EU:s arbetsdirektiv för äldreomsorgens personal i syfte att kunna schemalägga personalens arbete på ett sätt som är bättre anpassat efter medarbetarnas önskemål och behov.

Att ge äldrenämnden i uppdrag att utreda hur schemalaggingen kan ske närmare medarbetarna.

Att ge äldrenämnden i uppdrag att utreda vilka incitament som kan få medarbetare inom äldreomsorgen att fortsätta arbeta vidare efter pensionsåldern.

Jönköping 2025-09-23

Andreas Sturesson

Oppositionsråd (KD)

Gabriella Lönn

Gruppledare (KD)

Carl Cunningham

Kommunfullmäktigeledamot och 2:e vice ordförande äldrenämnden (KD)

Henrik Ocklind

Ersättare i kommunfullmäktige samt ersättare i tekniska nämnden (KD)